

Betreft: Aanvulling op het rapport "Tussen gisteren en morgen, over kerk zijn vandaag"
Notitie over de prio, versie 6.0
T.b.v. besluitvorming LV van de NGK 2010

Van: Commissie Predikantsprofiel (CPP)
Gijs Bronsveld, Sabine van der Heijden, Marieke Jellema (contactpersoon), Paul Kurpershoek, Wim Louwerse, Age Romkes, Daniël Timmerman.

Datum: 24 juni 2010

Contact: marieke@pastoraad.nl

Aanleiding

Deze notitie bevat een nadere uitwerking van het prioschap, zoals gepresenteerd in hoofdstuk 4.1 van het rapport "Tussen gisteren en morgen". Op een aantal punten betreft het een aanscherping van de voorstellen. De uitwerking heeft plaats gevonden naar aanleiding van vragen van een ad hoc commissie die de werkbegeleiding van beginnende predikanten heeft geëvalueerd.

Samenvatting aanvullend advies

Het prioschap is een baan, waarbij een theologiestudent in dienst treedt van de gemeente cq kerkenraad. Zijn belangrijkste taken liggen op het gebied van preken, catechisatie en pastoraat. Het prioschap kan tijdens de studie starten. Het geeft een student de gelegenheid werkervaring op te doen. Het functioneren van de prio valt niet onder de verantwoordelijkheid van de NGP. Het prioschap is wel de opmaat voor het kerkelijk examen door de regio's. In het advies wordt gesproken over verplicht 'mentorschap' door een ervaren predikant. Onze suggestie is dat het functioneren van de prio en de evaluatie worden ingebracht bij het regio-examen, voor beroepbaarstelling door de regio. Dit regio-examen vindt plaats twee jaar na aanvang van het prioschap. Na dit examen kan hij zijn werkzaamheden afronden in de gemeente waar hij als prio werkzaam is geweest. Als hij beroepen wordt door de gemeente waar hij prio was, kan hij direct beroepen worden en toetreden tot het ambt. Als hij niet direct beroepen wordt, kan hij een betrekking elders aanvaarden en beroepbaar blijven voor een periode van minimaal twee jaar.

1. Vraag: Is het prioschap verplicht?

Antwoord: Ja.

Toelichting:

- Door het prioschap verplicht te stellen wordt ongelijkheid in startsituatie bij beroepingswerk voorkomen. Bv. dat je kansen op een beroep kleiner zijn als je geen prioschap hebt gedaan.
- Kerken hebben de kans een student aan te stellen, zonder deze direct als predikant voor onbepaalde termijn te beroepen. Dit geeft kleine gemeentes een kans om tijdelijk een contractuele verplichting aan te gaan. Het maakt de drempel lager om iemand aan te stellen en het verhoogt de mogelijkheid voor de student zich te presenteren binnen de kerken.
- Het is een fase waarin blijkt dat het oordeel van de NGP "geschikt" in de praktijk ook blijkt te kloppen. Bij het regio-examen vindt de toetsing plaats of iemand toegelaten wordt tot het ambt.

2. Vraag: Is de prio afgestudeerd?

Antwoord: Dat hoeft niet bij aanvang. De prio mag tijdens het prioschap afstuderen.

Toelichting:

- Het starten van het prioschap tijdens de studie geeft de student de gelegenheid om de lange studie theologie in deeltijd af te ronden en daarnaast in deeltijd als prio werkzaam te zijn.
- Het biedt de student de mogelijkheid verdere ervaring op te doen en goed voorbereid te zijn voor het kerkelijk examen.

- Wanneer afstuderen verplicht zou zijn om als prio te starten, kan de vluchtroute ontstaan dat studenten in de fase van het afstuderen toch alvast aan de slag gaan in de kerk. Vaak wordt hun functie dan die van een kerkelijk werker. Dit is echter een ander vak, waarvoor andere vaardigheden nodig zijn.
- Wellicht wordt het moeilijker om een prio na twee of drie jaar alsnog de toegang tot de volle bediening te weigeren, als hij of zij al een academische kwalificatie op zak heeft. De ervaring heeft echter geleerd, dat mensen die bij twijfel wel toegang krijgen tot het ambt, later een grotere kans op losmaking hebben.
- Het afstuderen kan plaatsvinden gedurende de hele fase van het prioschap.

3. Vraag: Aan welke eisen moet de student voldoen om als prio aan de slag te gaan?

Antwoord: Master 1 en alle NGP verplichtingen, inclusief de eindstage van drie maanden.

Toelichting:

- Om als prio aan de slag te gaan is het van belang dat de NGP een attest van geschiktheid afgeeft. Dit biedt vertrouwen naar de kerken. Daarvoor is het nodig dat de student vooraf aan alle NGP verplichtingen voldoet. Wanneer dit geen voorwaarde zou zijn, zou een student - in theorie - twee maanden voor het aflopen van het prioschap kunnen voldoen aan de NGP verplichtingen. De betekenis van het getuigschrift van de NGP zou dan worden ondermijnd.

4. Vraag: Verdraagt het prioschap zich met een vorm van beoordeling?

Antwoord: Er is geen beoordeling meer van de zijde van de NGP. Weliswaar is er tijdens het prioschap een werkbegeleider, die werkt onder verantwoordelijkheid van de NGP. Maar deze heeft geen taak te beoordelen, wel om te begeleiden en bewust te maken.

Na twee jaar is er wel een beoordeling van de zijde van de kerken met het oog op de toelating tot het ambt.

Toelichting:

- Het is mogelijk dat een regio examineert conform de bestaande regeling (bijlage 6.1 AKS) . Het ligt echter voor de hand het toetsingsproces te verbeteren door de ervaringen uit het prioschap te betrekken bij de beoordeling. Daarvoor zijn twee zaken belangrijk:
  - Een helder toetsingskader. Hiertoe dient bijlage 2 van het rapport "Tussen gisteren en morgen", waarin het profiel voor de toekomstige predikant is uitgewerkt.
  - Een heldere procedure.

Input voor aanpassing van de toetsingsprocedure

Feed back op het profiel kan worden gegeven door:

- De kerkenraad van de priogemeente (voorzitter en twee ouderlingen, die instructie kunnen ontvangen met oog op beoordelingscriteria en wijze van toetsen. Zij horen ook de reactie van een representatieve groep gemeenteleden);
- De ervaren predikant, die als mentor optreedt;
- De werkbegeleider (deze biedt geen inhoudelijke informatie, wel een procesevaluatie);
- De regiocommissie die een gesprek voert met de kandidaat

Deze regiocommissie verwerkt de resultaten van de feed back en legt deze voor aan de regio. Een keuze voor deze opzet betekent dat het beroepbaarstellingsexamen conform bijlage 6.1 van het AKS beter kan worden vervangen door een gesprek van de regio met de kandidaat, in het licht van de door de regiocommissie verworven informatie.

Onze commissie stemt overigens in met voorstel 09.08.01 voor de LV, waarin wordt voorgesteld om het regio-examen voor beroepbaarstelling onder te brengen bij een landelijke instantie, die bestaat uit een commissie van deskundigen. In deze commissie kunnen leden van de LBC plaatsnemen.

5. Vraag: Wat is de rechtspositie van de prio? Hoe is het inkomen geregeld? Hoe om te gaan met huisvesting voor twee jaar?

Antwoord: De prio krijgt een tijdelijk contract. Zijn rechten zijn vergelijkbaar met die van een kerkelijk werker met een contract. Pag. 92 pt. 2.

6. Vraag: Moeten prio's worden opgeleid in een gemeente met meerdere predikanten? Of kan de ervaren predikant uit een andere gemeente komen?

Antwoord: Ervaren predikant kan ook uit een andere gemeente komen.

Toelichting:

- In de discussie is gebleken dat beide modellen voor- en nadelen hebben. Samenwerking in één gemeente geeft nauwer contact, maar kan ook beperken als het gaat om vrijuit te spreken.
- Echter in de praktijk blijkt het niet mogelijk te kiezen voor alleen gemeenten met meerdere predikanten. Het betekent namelijk dat elke gemeente met meerdere predikanten een prio in dienst moet nemen. Er zijn 10-12 gemeenten met 2 of meer predikanten. Jaarlijks komen er 2-3 studenten van de opleiding. Dat zijn er in vijf jaar 10 – 15.
- Deze aanpak ontnemt kleinere gemeentes de gelegenheid om een prio in dienst te nemen.

7. Vraag: Worden ervaren predikanten aangesteld in de rol van begeleider?

Antwoord: Ja. Ons voorstel is dat een kerkelijke instantie bepaalt wie dit wordt. Dit kan een taak voor het LBC worden. Een andere mogelijkheid is dat de regio, waarin de prio werkzaam wordt, een ervaren predikant verbindt aan de prio.

8. Vraag: Is het prioschap ook nodig voor late roepingen?

Antwoord: Ja.

Toelichting: Er is geen aanleiding om onderscheid te maken tussen de studenten. De ervaring heeft geleerd, dat mensen die op latere leeftijd toetreden tot het predikantschap evengoed te maken hebben met afbreukrisico's. Het is voor iedereen verstandig om verplicht ervaring op te doen, alvorens toe te treden tot het ambt.

9. Vraag: Hoe lang duurt het prio schap?

Antwoord: Minimaal twee, maximaal drie jaar.

Toelichting:

- Twee jaar is een termijn die de ruimte geeft om tijdens de studie te starten en relevante ervaring op te doen.
- Na twee jaar volgt in ieder geval het examen voor beroepbaarstelling. Het moment waarop de student na een beroep aantreedt als predikant wordt bepaald in onderling overleg met de gemeente waar hij als prio werkzaam is.
- Langer dan drie jaar is niet mogelijk in verband met de termijn waarop tijdelijke contracten mogen worden afgesloten.

10. Vraag: Komt de prio na twee jaar vanzelf in dienst van de gemeente?

Antwoord: Nee. Na twee jaar doet hij kerkelijk examen voor beroepbaarstelling. Uiteraard kan de betrokken gemeente een beroep uitbrengen. Dit hoeft niet.

11. Vraag: Hoe komt een prio aan een gemeente? Hij is immers nog niet beroepbaar als predikant.

Antwoord: Via solliciteren.

Toelichting:

- De NGP zorgt voor een duidelijke functieomschrijving van de prio. Deze is in principe voor iedereen gelijk;
- Procedure: De NGP maakt de namen van priokandidaten bekend aan de kerken middels Opbouw en het blauwe informatieboekje;
- In geval van een prio stellen we een andere procedure voor dan bij het zoeken van een predikant. Er is nu geen beroepingscommissie.
- De student stelt een DVD beschikbaar met 2 of 3 kerkdiensten, die de student heeft geleid.
- De kerkenraad voert 2 gesprekken met de kandidaat prio;
- De kerkenraad legt de voorgenomen aanstelling voor aan de gemeente om de reactie van de gemeente te horen;
- De kerkenraad neemt een besluit over de aanstelling van de prio, gehoord hebbende de reactie van de gemeente.

12. Vraag: Leidt het loodsen van een student door een profase tot een verminderde status van het ambt.

Antwoord: Iedere student en daarmee aanstaande predikant is eerst twee jaar werknemer, die een contract heeft met een kerkenraad. Dat heeft invloed op de beeldvorming. Het is een verschuiving richting professionalisering. Het kan de status van het predikantschap positief beïnvloeden, vanuit het perspectief dat iemand niet zomaar predikant wordt. Het kan een negatieve invloed hebben, als mensen het idee hebben dat de roeping ondergeschikt wordt. Oog voor de geestelijke kant van het ambt, dient zijn volledige aandacht te behouden.

13. Vraag: Waarom een prio en geen juniorpredikant zoals in voorstellen aan de PKN.

Antwoord: Een junior predikant is in volle rechten predikant. Deze aanpak maakt het onmogelijk om tijdens de studie te starten met het prioschap. Tevens verliest het prioschap zijn waarde voor het kerkelijk examen en de beroepbaarstelling.

Toelichting:

- Het voorstel in de PKN luidt: Voor predikanten zal de volgende loopbaanontwikkeling worden ingevoerd:
  - a. Na het afronden van de studie en de toelating tot het ambt volgt één jaar als juniorpredikant, verbonden aan een gemeente;
  - b. Na het jaar als juniorpredikant volgt in principe een periode van tenminste vier tot zes jaar als basispredikant in dezelfde gemeente;
  - c. Tijdens deze periode als basispredikant kan een begin gemaakt worden met de beroepsspecialisatie, die na afronding leidt tot de positie van seniorpredikant.
- De NGK heeft geen kerkelijk instituut die verplicht predikanten kan verplaatsen naar andere gemeentes. In het advies van de commissie zijn voorstellen opgenomen, hoe de doorstroming kan worden bevorderd. Zie hoofdstuk 4.2.
- Het prioschap is bedoeld om ervaring op te doen en gemeentes de gelegenheid te geven iemand tijdelijk aan te stellen, die predikantstaken kan uitvoeren. Het uitblijven van het prioschap kan er toe leiden dat gemeentes studenten als kerkelijk werker gaan aanstellen. Dit doet zowel geen recht doet aan de competenties van de kerkelijk werker als die van een predikant.